

Pu BILAN LALIT 2016

AVANGARD KLAS TRAVAYER

RAPOR FORUM RICHELIEU

Klas Travayer, Lavangard ek Parti
Kimanyer Ideoloji Ezemonik Kase?
Eptern, Downtern.

Lindsey Collen v

Enn publikasyon LALIT

153 main Road, GRNW,
Port Louis, Mauritius

Desam 2016

Pu Manb ek Sinpatizan LALIT

Alokasyon bilan 2016

Kuma enn but dan Rapor Rezyonal Lwes.

Ep! Lider Alabaz,
ki Normalman Vizib zis dan enn Eptern,
Aparet enn Ku

Sa tit lao la, li enpe drol. Sa li aköz sinifikasyon ki nu partaze lor bann mo, e an-partikilye zot lyin avek konsep spesifik, rann tit la difisil konpran. Alor, diferan lekter pu interpret li dan diferan fason ziska zot ariv ver lafin zot lektir sa lartik la. Lerla, petet nu pu partaz enn konpreansyon an-komin ki li ule dir. Nuvo konsep pa fasil kapte ar mo existan.

Antuka. Li ti enn Zedi ordiner, kan zistwar mo pu rakonte ti arive. Li ti dan Site Richelieu. Dan Vilej Horl. Li ti omilye mwa Septam 2016, enn mwa ordiner. Enn ku, nu finn truv *materyalizasyon* lavangard travayer. Lexistans sa lavangard la li enn prev *posibilite enn revolusyon sosyalist*. San lavangard travayer, ena enn dedlok istorik: Nu tu kone ki li vre ki “*ideoloji dominan dan, dizon, sistem kapitalist li anfet ideoloji klas dominan, setadir ideoloji kapitalist; e sa ideoloji la li pa zis dominan, li ezemonik.*” Sa vedir, li anprizon quasi totalite dimunn dan so fason truv lemond. Abe, lerla kimanyer u sorti ladan? Kimanyer nu tu nu sorti ladan? Li paret nu finn ariv dan enn kuldesak. Pena sime sorti.

Gramsci

Me, de gran dyalektisyn, Antonio Gramsci, enn kote, ek Vladimir Lenin, lot kote, finn propoz sakenn enn teori kimanyer sa ezemoni la kase. Tulde ti pe ekrir 100 an desela. E seki zot finn ekrir a sa lepok la, li tuzur valab ziska zordi. Alor, anu gete ki zot ti dir.

Dapre Gramsci, dedlok la kase atraver lefet ki ena bann “intelektyel” ki anfet “organik” pu zot klas sosyal. Dan ka klas travayer la, ena sertin travayer ki devlop zot lespri organikman *dan klas travayer*, e zot devlop enn ideoloji ki *pa* ideoloji klas dominan me ideoloji klas travayer, klas domine; sa li aköz zot pli infliyanse par realite dan lekel zot viv (enn realite deklas) e ki zot analize, ki par ideoloji dominan, mem li ezemonik. Sa vedir zot dan klas travayer, me zot, sakenn dant zot, enn intelektuel ki konpran lemond atraver seki li viv *dan so klas* e seki li finn reflesi, kan li pe viv so lavi. *Ladan*, dan sa grup la, ki lider alabaz pran nesans, e kumsa ki li truv so kredibilite devlope parmi lamas dimunn dan klas travayer – lor so sayt, dan so kartye.

Lenin

Lenin, kanta li, kas sa dedlok la par enn analiz similer, me pa parey: dan klas travayer, li dir, enn klas an antye ki partaz mem lintere, ena andan dan li, e tultan pe emerze depi lexpertyans lepase, e depi lexpertyans lepase rakonte e re-rakonte, enn “lavangard”, ki organikman form parti klas travayer, me ki anmemtan emerze kuma enn *leadership alabaz*, enn leadership klas travayer, separe depi klas travayer. Sa li konsep leadership lor sayt, lor flor, ubyin dan sa ka la, dan kartye, dan landrwa. Sa kalite lider, zot veritab lider, e zot normalman invizib a sosyete burzwa. Zot pa pu dakor, par exanp, pu mem rant dan ladireksyon enn sindika, sirtu dan enn downtern; okontrer zot evit sa kuma lapest. *Par instin*. Zot pe obzerve, zot pe atann. E zot, ki anfet fer lyin ant sa klas travayer, enn klas oprime, ek sa parti politik revolusyoner ki kapav inifye sa klas la otur enn program. Alor, rol sa lavangard la, li kle.

Kan lavangard kave

Dan sa vre zistwar la, mo bizin kanmem uver enn braket, sit enn lot ti-zistwar depi enn kamarad LALIT. Li ti lir dan enn lartik sirkile par enn lot manb LALIT e li ti ekrir par enn militan

Lostrali. Ladan li dir ki enn-de rezon pu kifer ena osi tigit travayer dan sindika dan Lostrali aktyelman se personn pa pe pran delavan pu invit zot zwenn sindika. Lartik la dir si enn kikenn, par exanp enn lider alabaz, zis *propoz* enn travayer zwenn sindika, li pu zwenn anplas. Me, aköz biokratizasyon extrem dan sindika dan moman aktyel fer ki lider alabaz napa ule, ubyin napa kapav mazine kimanyer li pu invit enn lot travayer zwenn sindika, personn pa donn sa invitasyon la. Alor, mo kamarad dan LALIT, enn zur gramatin, kan pe atann tu kalite diferan transpor travay lor lakrwaze, finn poz kestyon enn travayer li abitye zwenn ki travay dan enn lantrepriz kot li kone ena sindika. “Eski u dan sindika, u?” Li finn reponn ki non. Purtan li finn travay laba 3 an. Lerla li finn poz kestyon, pu cheke sipa tez sa lartik depi Ostrali kapav tini, “Eski u ti pu kontan rant manb dan sindika?” A mo kamarad so etonnman, li finn reponn, “Wi!” Osi fasil ki sa. “Me, asterla, la, la, la,” mo kamarad dimann mwa, “ki exakteman mo pe propoze ki li zwenn? Mo ezite. Mo ezite. Sindika telman biokratize, parfwa li fer zafer difisil zistifye. E li pa sitan fasil pu rann li pli demokratik!”

Antuka. Anu return lor sa Zedi kot ena Forom la. Li ti organize par *Muvman Lakaz*, enn sosyete ki pa anrezistre ki okip mobilizasyon kolektif otur problem lakaz. Kan ariv demi-ertan avan Forom la ki sipoze kumanse 7:00 pm, li paret Forom la pu dan beze pu so kont. “Lepok gran gran forom politik,” mo dir mo-mem, “inn fini pase.”

Mem pu rezerv lasal ti enn kalver. Konsey Vilaz ti anvi donn *Muvman Lakaz* so lasal. Me, pu kit rezon, nu ti gayn buku difikilte pu reysi gayn sa let permisyon ki nu ti bizin sumet kan nu ti pe notifye lapolis lor nu Forom. E nu ti santi nu oblize inform lapolis – aköz vo lapenn respekte lalwa lor la, sirtu dan enn downtern. Kan finalman *Muvman Lakaz* gayn let la, dernye zur pu 8 zur notis lapolis, bann Konsey Vilaz inform *Muvman Lakaz* ki pa pu gayn sez. Enn forom san sez?

Minis Depite

Parmi parti politik invite, ala kot nu ti ete: Minis Lozman, Showkatally Soodhun, li, zame li pa finn reponn. So Atase de Pres, Rookaya Korimbokus, dir pa li ki okip sa. Sa li travay sekreter dan servis sivil. Zot, zot dir zot pa kone sipa li pe vini uswa non. Enn depite, Veda Baloomoody, enn MMM, ti finn aksepte. Plitar organizater pu gayn enn mesaz eskiz kumkwa li pa dan pei. Enn lot depite, Danielle Selvon, indepandan depi so demisyon dan MSM, ti ule vini, me li pa ti lib. Anfet, dan so faver, li finn deleg enn reprezantan pu prezan. Enn trwazyem dan parti Alan Ganoo *Mouvement Patriotique* ti dir zafer kumsa enn pert detan, e klerman li pa ti ule perdi so letan pu li. Katriyem la, Patrice Armance, enn PMSD, ti aksepte. Landime, li finn anvoy eskiz. Sel parti ki ti avoy reprezantan ki *Muvman Lakaz* ti invite ti LALIT. *Muvman Lakaz Richelieu* ti’nn swazir pu invit Ram Seegobin. Li ti’nn aksepte, e ti arive 15 minit avan. Tu dimunn ti atann, gete kisannla pu finalman vini ankor. Tu dimunn pa ti paret ena gran lespwar dan lezot. Me, zot ti pe gete sipa Minis, sipa enn-de depite, pu finalman surse.

Lasal ranpli

Mo dir “tu dimunn” parski ariv ler pu kumanse, Vilej Horl ti plin. Sez, antretan, ti fini materyalize. Dimunn avek problem lozman spesifik, tu ti prezan. Plis enn gran laful abitan landrwa aparaman ordiner.

Problem sonorizasyon – *Muvman Lakaz* ti bliye enn jak – ti paret grav, me ti reysi regle ase fasilman.

Dimunn prezan ti azir kumsi-ryin-ete kan pena ni Minis ni Depite. Ondire zot ti atann zot labsans. Zot ti reponn prezan san atann Minis Depite.

Ti ena enn ko-Cher depi *Muvman Lakaz* (brans Richelieu), Mario ek Kisna. Sakenn finn pran laparol a tur derol divan enn lasal ranpli. Enn 15 dimunn par la ti bizin dibute par deryer, e dan linto laport, telman li ti ranpli.

Mario ti koz lor problem spesifik sa 20-enn lakaz Richelieu ki famiy mizer finn aste depi lontan depi Guvernman, e ki pena vre kolonn, e ki pe kule, larg krepisaz dal, e but dal mem, pe fele partu, e pe grene literalman lor dimunn. Li finn osi kritik lefet ki Guvernman pe konstrir lakaz ki li finn apel bwat zalimet, kot enn famiy pa kapav reste konvenableman. Kisna finn sitye problem lozman dan Richelieu dan kad problem lozman zeneral dan pei, e osi dan kad sa koze Guvernman apre Guvernman kumkwa 90% dimunn Moris proprieter. Anfet ena buku ki res dan “lakaz zeritye” kot sa vye sistem Kod Napoleon, ki asire ki sak zanfan erite otomatikman e obligatwarman depi so paran, finn kree enn dezord indeskrriptib. Anfet buku dimunn ki res dan lakaz zeritye pena okenn proteksyon legal ditu. Li finn osi sitye kestyon lozman dan kad pli larz, kestyon later, anpartikilye kimanyer servi later pei dan lintere dimunn.

Orater LALIT

Ram Seegobin ti koze pu enn demi-ertan. Li ti liye ansam kestyon later – kimanyer later li resurs nesaser dan enn pei pu kree anplwa, zener manze pu tu dimunn, e mont lakaz pu tu dimunn reste dan pei la. Tandi ki, aktyelman, li finn dir, Leta pe ankuraz tablisman vann so later agrikol dan biznes spekilyasyon fonsye. Guvernman ti bizin asire ki later servi pu kree anplwa, pu sekirite alimanter e pu lozman pu tu. Li finn dir kimanyer Guvernman apre Guvernman, anplas fer sa, pe plito donn tu kalite fasilite pu tablisman kree bann Resort Schemes pu milyoner, e pu zot tap enn lamone par vann zot later, fer gran, gran fortinn ar milyarder deor dan kad proze Smart City. Anmemtan, Guvernman abandonn dimunn ki ena problem lozman ki zot pa pe kapav, par zotmem, rezud.

Ti ena enn silans radyo kan Ram ti pe koze. Telman dimunn ti pe ekute avek latansyon. E sa silans la ti enn benediksyon, parski Ram ti pe rekipere apre ki li ti preske perdi so lavwa ar enn move larinzit. Li ti koze dan so fason abityel, kalm e anmemtan avek enpe limur omilye tu sa difikilte la. Li ti rann enn size difisil, byin kler.

Kan li ti fini koze, tu dimunn ti tap lame, apresye.

Konsyans deklas

Lerla, kuma tradisyon Moris, ler inn vini pu piblik pran laparol. Premye dimunn ki dibute, al par divan, pa ti bizin mikro. So lavwa ti gran, gran. Li finn koze enn 5-10 minit lor kimanyer Richelieu enn landrwa “laklas uvriye”. Li ti dir ena elektrisyin, sarpantye, mason, menizye, garniser, plombye. Li ti dakor ek Ram ki problem prinsipal li kestyon *travay*. Si u lakaz tro tipti, li dir, ar limur, si u anvi dres u lipye, u ek u fami al pas wikenn dan enn *oberz*. Me, pu fer sa, fode u ena larzan. E pu gayn larzan, si u dan klas travayer, u bizin ena *travay*. Me, fode ena *travay*. So diskur ti enn diskur ranpli ar konsyans deklas, pli avanse ki u kapav mazine. Sa, li kiksoz ki gayne suvan e buku dan enn eptern, me li rar, li tatone, dan enn downtern – san koz enn tel downtern kuma nu pe traverse aktyelman an 2016 kot klas travayer santi li byin byin feb relativ a kapitalist.

Lexperyans sey rod remed pu problem

Apre li, enn fam, tibaba dan lebra, ti pran laparol. Par so laz tusel, li ti kapav so zanfan, ubyin so ti-zanfan. Anfet ti ena de ti-baba dan lebra dan Forom la. Tulde ti res trankil, bon zanfan net. Enn kup, ki ti pe dibute par deryer – e sa malgre plizir dimunn ti ofer zot plas – ti pe pas tibaba enn a lot, bers li aturderol. Ti baba la pa finn pip enn son. Ondire mem sa de tibaba la ti pe konsantre lor konteni Forom; parfwa ti-baba kapte enn latmosfer kumsa, si li ase for. Madam ki

finn pran laparol, finn res asize, bers so tibaba tuzur. Li osi, li'nn koz long. Li finn rakont enn zistwar, enn zistwar imoristik, lor tu so zefor inkrwayab pu gayn enn lakaz atraver diferan proze Guvernman. Li finn persiste, fer tu dapre regleman; li finn sumet tu so papye. Li finn atann. Li pa finn dekuraze, kan li pa reysi gayn lakaz. Li finn persiste. Me, zame li pa finn gayn lakaz. Li finn gayn letan vinn gramer, li dir, sanki li finn reysi gayn lakaz. So diskur ti absoliman ansorselan. So persistans. So rezilyans. So degre teti, an-byin. E so limur, ki finn donn enn laspe Herkilyin so kuraz antan ki enn enn fam dan klas travayer. Li pa zis enn viktim so listwar, li enn eroinn ki pe lite.

Enn revolisyoner

Lerla, enn misye, dan premye ranze sez apre enn lespas vizavi laport, ki ti sirlekote, finn lev so lame. Li finn res asize mem. Me, li finn vers par divan dan so sez, so pwa lor so lame ki pe trap so de zenu, kuma zom asize, pus andeor lazam, 4 ledwa ploye ver omilye, ondire pe fer teykyormarks. Li ti introdri li kuma enn revolisyoner. Li dir li konn Ram ek mwa depi bann reynion 1978 dan lasal Minisipalite Porlwi, Louis Leschelle, kot enn 30-enn dant nu ti zwenn sak kinzenn dan enn stedigrup apel "Mandel 30-su"; sak kinzenn nu ti lir enn sapit liv Ernest Mandel *Towards a Classless Society* enn introdiksyon a Marxism, tradir an Kreol, roneo. Fre kutan ti 30-su. Alor, li dir, wi, seki nesese plis ki zame se enn revolisyon, setadir pu sanz sa sosyete e so sistem la net, pu ki tu dimunn gayn drwa enn travay, enn lakaz, ek sekirite manze. Li dir li ti enpe tris-tris se dernye lane, aköz so madam inn mor, me la, li dir, dan sa Forom, kan ekut tu dimunn koze, li finn pran kuraz.

Lodyans prezan ti ekut sa 3 orater depi lasal dan enn silans kalm, e dan enn respe total. Personn pa finn buze depi so plas. Ti ena enn latmosfer salere, enn espes lakorite profon.

Lide lezot form lorganizasyon, kuma koperativ

Lerla, enn misye, ki ti parmi dimunn pe dibut otur laport, ti dimann laparol. Li finn dimann eskiz ki li pa ti la depi kumansman. Eski li kapav koze, kanmem? Li dimande. Li atann. Pa zis li ti pe dibute kot laport, me lor so lame gos, ti ena enn zoli ti-tutu kotone net, relax lor so lebra, e li ti pe kares-kares li ar so lame drwat. Mario ek Kisna finn konsilte lodyans, tu dimunn dir, wi, koze! Li inportan ki li finn pran laparol, parski li finn azut enn 4yem eleman interesan. Pu rekaptile, premye diskur ti reprezant konsyans deklas extreman avanse; dezyem ti enn zistwar kimanyer enn dimunn, an bonn fwa, finn sey tu, tu, tu dapre manyer sipoze fer demars pu li gayn enn lakaz, e kan-mem sa, li pa finn reysi; trwazyem dimunn ti fer enn diskur revolisyoner lor nesese sanz sosyete net. Katriyem orater ti reprezant konpozant "koperativ" dan prosesis sanzman. Li ti explike kimanyer li ek so frer de bisron, e wi, zot form parti *laklas uvriye*. Zot ti ramas zot kas, aste enn tronsonez. Me, komye fwa enn famiy kup pye kot li dan enn lane, li dimande. Zis rar-rar. Par exanp, kan li pe agrandi so lakaz, parfwa bizin zet enn pye. Lerla, li dir, li finn remarke, kan CEB pe fer travay debransaz pu so difil pase, li amenn lekip depi ayer, li kup pye. Seki ti bizin arive, li dir, se avan zot vinn dan enn vilaz swa enn kartye, zot ti bizin kontakte bann *bisron* laba, fer apel a zot, e donn zot travay aturderol. Kumsa, sak landrwa gayn travay dan so landrwa.

Enn latmosfer lafors trankil

Lerla, kan li fini koze, dan enn ti-moman silans, enn kikenn par deryer dibute, vinn par divan, e li fer enn diskur for, for net. Ondire enn *diskur konklizyon*. Ondire, ki bizin fer? Li ti etonan, me kan li finn pran laparol, li ti dir li pe koz lor nom tu dimunn prezan, e mem lor nom tu dimunn dan landrwa. E dimunn prezan ti donn li sa drwa la. Li finn anonse ki ler inn vini kot bizin mars ar LALIT. Ler inn vini, li finn dir, pu abandonn sa bann parti ki finn, ankor enn fwa zordi swar,

“abandonn nu”. Sann fwa la par zot labsans. Li pa ti kler sipa li ti pe koze anterm selman elektoral, ubyin si li ti ena enn definisyon pli larz lalit politik. Tu dimunn ti tap lame.

Kan 2 cher finn arondi, remersi tu dimunn (zis lerla nu tu nu realize ki lapolis ki abitye met enn prezans, pa ti’nn vini ditu), tu dimunn finn leve, dibut-dibute, koz-koze. Personn pa ti ule al lakaz. Gardyin la pa ti mem remarke ki nu finn depas ler par enn 10-15 minit.

Alor, sa zistwar la li rakont sa lexpéryans inatandi, sa lexpéryans telman rasiran, kot omilye enn downtern, nu finn temwayn materyalizasyon *lavangard* klas travayer. Alor, li tuzur la. Li tuzur pe atann so moman. Li, sa lavangard la – ki reprezant lakle pu kas sa dedlok kan ideoloji klas dominan dan kapitalism, setadir ideoloji kapitalist, li ezemonik – li la. Li vre ki li enn dedlok, me malgre sa, ena so manyer ki dan larealite li kase. Gramsci ek Lenin, sakenn so fason, inn montre kimanyer sa zedmo rezud li. Li atraver panse dan enn fason *dyalektik*, ki inklir dan so analiz sa konseps *muvman eternal* dan listwar. E sa lavangard la li tultan pe rod exprim sa *muvman* (kot li dan klas travayer, e li sorti andeor, independan), sa *instabilite* dan realite, ki pruv so lindependans, antan ki enn but separe depi klas travayer, dan sans ki li kapav sape depi ideoloji dominan, e kree enn felir dan ezemoni la. E li liye klas travayer an antye (akoz li organikman form parti so klas) ar enn parti revolisyoner kuma LALIT (parski li ena lindependans pu reflesi ki sa so sel solisyon pu sape depi opresyon). Lavangard la, li exprim li suvan dan enn eptern. Rar, byin rar, dan enn downtern. Me, dan Richelieu sa swar la, li ti materyalize. E sa ti enn lexpéryans byin ris.

Li ti enn materyalizasyon sa lafors trankil enn veritab lavangard klas travayer.

Parfwa dimunn pa tro sir kimanyer
nu depas enn espes dedlok
dan lepok aktyel:
“Ideoloji klas dominan,” bannla dir, “li ezemonik.”
“Klas kapitalist,” zot dir, “li dominan.”
Abe, si kumsa,
kimanyer klas travayer kapav kas sa ezemoni la?
Sa panfle la, li enn zistwar
ki donn enn lide
kimanyer kas ezemoni ideoloji burzwa.